

govem povelji se pošiljajo druŕstvu tudi velike ruske razredne knjige. Tudi med Slovenci se ne manjka druŕtvenikov; kakor po Horvatskem in Slavonskem ima druŕstvo tudi na Slovenskem svoje povernike (mandatare), kateri nove članove spravljajo, letne prineske pobirajo, poslane knjige razdeljujejo i. t. d. in sicer je v Celovcu g. Andrej Einspieler povernik, v Mariboru g. Dav. Terstenjak, v Gradcu g. dr. Jos. Muršec in v Ljubljani g. dr. E. Costa. Za častnega uda je bil predloŕen in jednoglasno poterjen med drugimi tudi učeni naŕ g. Peter Hicinger. Odredilo se je tudi, da odslej bode vsako leto zvezek „Arkiva“ na svitlo priŕel, in da se bode članom poŕiljal brez plačila.

Iz Ljubljane. Od naŕe dnarne hranilnice (sparkasse) smo unidan obljubili povedati, kako je gospodarila pretečeno leto. 8. dan pr. m. je imela svoj letni zbor vpričo Njih ekscelencije deŕelnega poglavarja grofa Chorinski-ga. Viŕji predstojnik gosp. Janez Ŗlaker, vodja ljubljanskih ljudskih ŕol, je razloŕil dnarni stan hranilnice v preteklem letu, ktero je bilo za-njo kaj veselo. Nobeno leto ŕe ni ŕtela toliko deleŕnikov kakor lani. Dva milijona in 22,365 gold. in 51 kr. je imela v vsem skupaj v svojih rokah, tedaj 371,294 fl. 29 kr. več kakor predlanskim. 5288 ljudi ji je lani na novo izročilo 546,296 fl.; 2700 ljudi pa je vloŕenih 199,435 fl. 14 kr. nazaj vzelo. Po dobrem gospodarstvu si je (s tem, da dnar v hranilnico jemlje proti temu, da plačuje ljudem po 4 od 100 fl. letnega inŕa in da ga izposojuje proti temu, da se ji odrajtujejo inŕi po 5 od 100) pridobila do konca lanskega leta ŕe gotovega premoŕenja za 162,854 fl. 14 kr., čeravno je za milodarne naprave lani podelila 10,525 fl. Druŕba, ktera ima moŕnjico ŕe tako bogato napolnjeno, pač očitno kaŕe, da dobro gospodari, da stoj na terdnih nogah, in da varno svoj dnar naloŕi, kdor ga nji izroči, zakaj e bi se ji primerilo, da bi izposojenega ptujega dnarja kje kaj zgubila, ga lahko poverne iz svojega premoŕenja. Da se ji pa ne primeri lahko, da bi kje v kakoŕno zgubo priŕla, se ve iz tega, kako varno ona dnar izposojuje. Na kmetije ga ne posojuje rada zato, ker jo skuŕnje ue, kako teŕko je večidel od kmetov inŕev dobivati; čez 20,000 gold. ima na kmetih samo za inŕe terjati. e posodi na kakoŕno kmetijo danes 300 fl., lastnik, kadar ta dnar prejme, plača inŕ za pol leta, — potem ga večidel več ni blizo; vsi opomini so bob v steno; nazadnje mora boben zapeti; to pa ji prizadeva veliko sitnost. Res je, da marsikteri ubogi kmet ne more plačati kar je dolŕan, — al hranilnica ne sme ptujega pri nji shranjenega dnarja zgubljati, sicer ga ukrade tistim, ki so ga ji izročili. Ona mora imeti vse varno izposojeno, pa tudi veliko dnarja tako zamenjanega, da e hoče kdo pri nji naloŕeni kapital hitro nazaj imeti, ga mu more tudi hitro izplačati. V to ji sluŕijo 12mesene zastavnice dunajske banke. Gospod predstojnik Ŗlaker je sklenil svoj govor, da se je zahvalil Njih ekscelencijemu poglavarju in protektorju hranilnice za Njih skerb in je posebno pohvalil neutrudljivo delavnost gosp. Karola Hradecki-ga in pa skerb gosp. kuratorjev in vodjev te hranilnice; mi pa sklenemo to kratko pisemce s tem, da rečemo, da tudi gospod Ŗlaker je kot viŕji predstojnik hranilnice vs na svojem mestu, ali kakor Nemec pravi: jeder Zoll ein Finanzmann. — S hranilnico je sklenjena zastavilnica (Pfandamt), ktera na zastave dnar izposoja. Tudi tej je bilo lansko leto veselo leto, pa ravno nasprot temu, kar smo povedali od hranilnice; v hranilnico je lani prineslo veliko več ljudi svoj dnar shraniti; — v zastavilnico pa je lani dosti manj revnih ljudi pritriralo blaga na zastavo, in sicer 2986 zastav manj kakor predlanskim. O vseh Svetih je imela 16,103 zastav shranjenih, na ktere je imela 73,906 gold. 30 kr. izposojenih. 46,403 zastav je sicer ŕe zmiraj velik muzej vsakorŕne robe.

Iz Ljubljane. Za gotovo smo zvedili, da se je za „Vodnikove bukve“ ŕe toliko naročnikov oglasilo, da se bo njih tisk kmali začel in da berŕ ko ne pridejo mesca junija na svetlo. Nedavno so poslali gospodje: Anastazi Grün, ŕl. Wurzbach Konstant., Cegnar in Cigale spise za ta album; zadnji čas je, da jih poŕljejo vsi, ki so za to spomenico kaj obljubili. — Veliki zbor zgodovinskega druŕstva v Ljubljani bo 15. dan prihodnjega mesca.

Iz Ljubljane 14. marca. D. — V 9. listu je g. J. S. iz sv. Kriŕa poleg Turna na Dolenskem na znanje dal, da so na Svenice dan pri vasi Tihaboji o hudi burji in sneŕnem vremenu ervii z neba padali. Zraven gospod dopisnik upraŕuje: ali se je ŕe kje drugod ob enakem času kaj takega prigodilo? Res je, da ta prikazen je nenavadna, tako rekoč natornim postavam zoperna; pa znana je ŕe od nekdanj, in ervini deŕ (Insektenregen) se imenuje. V Bronnovi knjigi „Geschichte der Natur“, II. del, str. 236, najdemo kacih 6 enacih prikazen naŕtetih, in natoroznanci so ŕe davno to na prvi pogled udapolno re njene čudovitosti reŕili in nje pravi uzrok natanko razloŕili. ervii, kateri, kakor se sploh misli, z neba padajo, so gosence, iz katerih se mesca junija sneŕni kukci izvale, ki se po sistematičnem imenu „Telephorus fuscus“ zovejo. Kmetje okoli Dunaja te kebrke „Bader lass Ader“ imenujejo, zato ker precej mono ŕipljejo. Po slovensko bi jih imenovali sneŕne ŕoŕtarje, ker v versto tako imenovanih ŕoŕtarjev ali ŕkarnjic spadajo. So prav koristne ŕivalce, in posebno uŕi na rastlinah zatirajo. Gosence teh kukcov so erne, ŕametaste, skorej 1" dolge, 1½" ŕiroke, imajo 6 nog, roŕeno glavico z 2 očesoma, tipavnicama, in terdnimi ŕipali. Ta golazen ŕivi od raznih erviev; se ŕteje toraj k meresojedcom. O prvi pomladi lazijo povsod po njivah, vozarih, in zares so repnim gosencam nekoliko podobne. Pa tudi rade pridejo ŕe poprej na svitlo; včasih ŕe mesca svečana sneŕno odejo zemlje prerijejo, posebno kadar jug pihati začne, in po snegu lazijo; od tod izvira misel, da so z neba padle. Ravno take gosence so se tudi pri Tihaboji prikazale, in visokočastiti gosp. J. Sajovec, kriŕki kaplan, so nekoliko teh ŕivalic ljubljanskemu muzeju poslali. Imenovani gospod so si zares velik trud prizadjali, to reč dognati, in od kar so od te prikazni slišali, so marljivo sledili po teh erviih. Pa ŕe le 7. suŕca, ko je huda burja pihala, in je mono sneŕevalo, so pri Tihaboji 3 taciŕ ŕivalic naŕli. Vsi so poterdili, da so z unimi, ki so na Svenice dan padle, popolnoma enake. Berŕ ko ne je tudi huda burja, ki je tisti dan pihala, toliko mnoŕico te golazni iz bliŕnjih krajev lesem nanesla.

Iz Ljubljane 15. marca. Gosp. grof Rihard Blagaj, posestnik Polhograŕske grajŕine, enako ŕlahen po rojstvu in djanji, je včeraj ponoči po dolgi in bridki bolezni svoje ŕivljenje sklenil, 72. let star. Bivŕi velik dobrotnik reveŕem in verl domoljub si je utemelil dovelj spomina v hvaleŕnih serih, kateri bodo ŕe dolgo svoje roke proti milemu Zvelarju za zvelanje njegove duŕe vzdigovale. Bodi mu zemljica lahka! — V pondeljek popoldne od ene do treh je sonce merknilo, pa, kakor je ŕe pratika povedala, ne tako, da bi bila tema vstala.

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. Ministerstvo notranjih zadv je zaukazalo, da se imajo prihodnje vsi prestopi, kateri spadajo k političnim oblastnjam, kratko in z besedami obravnovati in vspehi obravnave v kazenski spisek zapisovati. Obravnava se ima v enem dnevu doverŕiti in ko je doverŕena, je koj naznaniti, kako so obsojeni, ktere to zadene. Tem se bo, e zahtevajo, izpisek iz kazenskega spiska dajal, kateri jim bo popreŕŕne obŕirne obravnavne spise namestoval, kadar bodo mislili, da se morejo pritoŕiti.

— Pravosodno ministerstvo je, kakor „Prager Ztg.“ piše, česki nadsodni ukazalo, občert novega advokatskega reda sestaviti in sestavlja ga deržati se dose-
danjih advokatskih in notarskih redov raznih kronovin in
operati se na sedanje civilne kazenske postave.

— Dunajska mestna gosposka je prejela od c. k. doljno-avstrijskega poglavarstva razpis, kateri veli, na kupčijske popotovavce oestro paziti in po vsi oestrosti z njimi ravnati, ker se je zvedilo, da taki ljudje poslednji čas zoper postavo za državno samoprodajstvo in col od privatnih ljudi naroče za cigare in tabak iz unanjih dežel prejemajo.

— Ker letošna zima tako dolgo terpi, piše nek dunajsk časnik, ne bo odveč, se nekoliko v prejšne leta ozreti. Leta 1573 so bili vsi gojzdi blizu Dunaja v debelem snegu; 1700 je bilo mesca maja na Dunaju tako mraz, da so mogli ozimino podorati in jarino sejati; 27. maja 1740 je zapadel na Dunaju debel sneg in leta 1830 je tudi 27. maja nekoliko sneževalo.

Iz Ogorskega. „Glasnik dalm.“ piše, da se po pri-povedovanju nekega ogorskega časnika nahaja v zbirki starin šarvaške gimnazije v bekeški županiji eden tistih 30 srebernakov, za ktere je bil Juda Kristusa prodal.

Iz Rusije. Iz Petrograda 8. marca. Tukaj se je velik odbor za pretresovanje oprostenja kmetov ustanovil, kateremu bo car sam predsednik. Sostavljen je iz 13 udov držav-nega svetovavstva.

— Sliši se, da bo car kmalo, ko boljše vreme nastopi, šel na pot po celi Rusii.

Iz Italije. V mnogih časnikih je bilo brati, da je rimska vlada na Dunaju in v Parizu prosila, da bi avstrijske in francozke vojaške čete še dalje na Rimskem ostale in se še pomnožile. „Giornale di Roma“, vladni časnik, zopergovarja temu.

— Razmere med napolitansko in sardinsko vlado so od dné do dné bolj oblačne.

Iz Švajce. Zvezni zbor in francoska vlada se še vedno pisano gledata zavoljo naredbe zastran potnih listov, in ker je francoska vlada izrekla, da ta naredba ne zadeva Avstrije, Sardinije in Anglije, tedaj samo Švajco in Belgijo, ni upati, da bi se vladi skorej poprijaznile.

Iz Nemškega. V saksonskem kraljestvu ne smejo rokodelski družeti, ki so čez 40 let stari, več potovati. Zavoljo tega je bilo zaukazano, da naj dotične oblastnike zabernejo na to vsacega družeta, kateri hoče na Saksonsko potovati.

— V Krefeldu na Pruskem dá silno lep črn lesjak lovcom govoriti.

Iz Francozkega. Iz Pariza 9. marca. V noči med 6. in 7. t. m. so poskusili v mestu Chalon sur Saône prekucijo. 6. zvečer je planilo 40 možkih čez vojaško stražo in ko so jo premagali, so se vlekli z vpitjem: „Živi republika! Povsod republika! k orožju!“ proti železnici. Vojaki so jih kmalo razkropili in še pred polnočjo so jih 15 ulovili. Vsim previdnostim v kljub so v noči med 4. in 5. t. m. tudi v Parizu nepokojneži poskusili prekucijo vneti; pa gosposka jih je prehitela in 20 so jih zaperli. — Ako nekateri časniki pišejo, da je jela francozka vlada nekoliko odjenjevati, se bodo skorajda premislili, po tem prigodku še dalje tako pisati. Sicer je pa začela ta ojstrost že sad roditi. Nihče se več ne zanese na družega in nezaupljivost je tako velika, da se nihče več ne upa, svoje mnenje o deržavnih zadevah izgovoriti, ne med prijatli in ne doma med svojimi. V kupčiji ni zaupanja in nekdo piše iz Pariza: Nastopili smo sedem medlih let!

— V nekterih časnikih je brati, da ste se francozka in angležka vlada poravnale. Da bi se bilo to tako hitro zgodilo, bo mersikdo z glavo majal, če je še tako véren;

pa če je tudi res, še ni vse poravnano, akoravno je L. Derby tudi parlamentu to naznanil. Ena obeh vlad je odjenjala: ali je francozka se v to vdala, da angležka ne bo dala postave zastran ptujcov, ali se je pa, kar je menj verjetno, L. Derby zavezal, da ne bo dana. To kakor uno se mora te dni pokazati. Eno pa je gotovo, da z velikimi težavami skovano prijateljstvo s tem pričkanjem nič dobička nima.

— 13. marca. Orsini in Pierri sta bila danes ob glavo djana; Rudio-tu je druga kaznen naklonjena.

— Francozka vlada je dala vediti, da mora dati vsaki ptujec, kolikorkrat hoče na Francozko iti, svoj potni list kakemu francozkemu poslancu vizirati; plačati pa ima samo za prvo viziranje.

— Brati je, da je po celem Francozkem doslej že blizo 1500 ljudi zapertih; samo v Parizu so jih 300 v luknjo vtaknili, in še vedno jih zaperajo. Ta ojstrost uzrokuje na eni strani strah in plahoto med ljudmi, na drugi strani pa je kriva, da so začeli ovadniki kakor polži iz lupin lesti. V nekterih mestih jih je bilo toliko, da so mogle gosposke na znanje dati, da nepodpisanih ovadb (za-tožb) ne bodo porajtovale.

Iz Angležkega. Iz vsega je posneti, da merjenje do francoske vlade od dné do dné bolj pojema, in da bodo kakor povsod, prijazne pojasnjenja največ pomagale. Tako je novi ministerski predsednik angležki, Lord Derby, 1. t. m. rekel, da bo novo ministerstvo gledalo, z vsemi vladaми, namreč pa z francosko, v prijaznosti ostati. Poterdil je popolnoma Palmerstonovo ravnanje. Iz tega je nekoliko posneti, da si jamete francoska in angležka vlada zopet roke podajati. Tudi je sedanje ministerstvo Francozom precej po volji; eni si še glasno na ušesa šeptajo, da je tako, kakor če bi bil to Napoleon spisano v London poslal. Nič ne dé, če bo le narodoma hasnilo!

— Lord Redcliffe pojde v Carigrad se pri Sultanu poslovit.

Iz Valahije. Tù ni nikomur več politika mar in vsi se ozirajo z večjim ali manjim zaupanjem na evropejsko komisijo, ktera bo v nekterih tednih svoje dela dokončala.

Iz Turškega. 2. t. m. zvečer so se zopet Turki in Černogorci pri škodraskem jezeru sprijeli. Černogorci so se polastili ladije s 30 Turki in enim topom; 5 Turkov je skočilo v jezero, 25 jih je dalo glave Černogorcom. Ti so imeli 7 mrtvih in 14 ranjenih. Ta dan so, kakor iz Kotara zvemo, Černogorci tudi turške terdnjave Lesandria, Vranina, Monastir in Kremasur napadli, pa niso nič opravili.

Darovi za Vodnikov spominek.

Od I.—XIV. naznanila . 677 fl. 26 kr.

Gospod	Nagel v Zagrebu	1	fl.	—	kr.
„	Brodnik v Zagrebu	2	„	—	„
„	Veber v Zagrebu	1	„	—	„
„	Macun v Zagrebu	—	„	30	„
„	Deželić Gjuraj, modroljub v Zagrebu	—	„	30	„
„	A. Š. v zagrebskem seminišču	—	„	42	„
„	Horvat Nikola, prof. v zagrebskem seminišču	2	„	—	„
„	Dojković Drag., „ „ „	1	„	—	„
„	Lehpamer, „ „ „	1	„	—	„
„	Lorković B., modroljub v Zagrebu	—	„	30	„
„	Beruta Josip, priseženi pisar duhovnega stola v Zagrebu	1	„	—	„
„	Pagon Anton v Zagrebu	1	„	—	„
„	Hušek in Šefčik v Zagrebu	1	„	—	„
„	Danilo pl. Stanisavljević, c. kr. financialni nadsavetnik v Zagrebu	1	„	—	„
„	N. N. v zagrebskem seminišču	1	„	—	„
„	Kos S., c. k. financialni savetnik v Zagrebu	1	„	—	„
„	Kočevar Ferdo v Zagrebu	1	„	—	„

Skupaj . 694 fl. 38 kr.